

Chalil Džibrán

JEŽÍŠ

Syn člověka

VYŠEHRAĐ

Ježíš syn člověka

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Chalíl Džibrán

Ježíš syn člověka – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Ježíš Syn člověka

Ježíš Syn člověka

JEHO SLOVA A ČINY,
OČIMA TĚCH, KDO JEJ ZNALI

Chalíl Džibrán

VYŠEHRAĐ

2020

Na přebalu:
Část mozaiky na podlaze kostela v Chacor Ašdod
se zdobným křížem v kruhu,
mezi jehož rameny jsou litery I, X (Iesus Christos)
a Α ω (první a poslední litera řecké abecedy alfa a omega).

Translation © Marie Čapková, 2012, 2020

ISBN tištěné verze 978-80-7601-251-6
ISBN e-knihy 978-80-7601-288-9 (1. zveřejnění, 2020)

O KRÁLOVSTVÍCH TOHOTO SVĚTA

Jednoho jarního dne toho roku stál Ježíš na jeruzalémském tržišti a promlouval k zástupům o nebeském království. Zákoníkům a farizeům vyčítal, že těm, kdo po království touží, kladou do cesty pasti a kopou jim jámy, a odsuzoval je za to. V davu byla skupina mužů, kteří farizeje a zákoníky hájili a chtěli na Ježíše i na nás vztáhnout ruku. Ježíš jim však šel z cesty. Otočil se a zamířil k severní městské bráně. Řekl nám: „Má hodina ještě nepřišla. Než se tomuto světu vydám, musím vám toho ještě mnoho říct a mnohé vykonat.“ Pak řekl s radostí a smíchem v hlase: „Vyrazme do Severní země vstříc jaru. Vydejte se se mnou do hor, neboť zima pominula a sněhy libanonské sestupují do údolí a prozpěvují s potoky. Pole a vinice zahnalý spánek a chystají se pozdravit slunce zelenými fíky a křehkými hrozny.“

Vedl nás a my jej následovali, onoho i dalšího dne. A odpoledne třetího dne jsme vystoupali na vrchol hory Chermón. Ježíš tam stál a pohlížel na města v nížině. Tvář se mu rozzářila jako žhavé zlato, rozpřáhl paže a pravil: „Pohleďte na zemi v zeleném hávu, jak ji potoky protkávají stříbrem. Země je vskutku krásná a krásné je vše, co je na ní. Za tím

8 vším, co vidíte, je však království, ve kterém budu panovat já. A pokud se pro ně rozhodnete, a pokud si to skutečně budete přát, vejdete do něj také a budete panovat se mnou. Já ani vy nebudeme mít zahalenou tvář. V ruce nebudeme svírat žezlo ani meč. Naši poddaní nás budou v míru milovat a nebudou se nás bát.“

Tak mluvil Ježíš, a já jsem se stal rázem slepým ke všem pozemským královstvím a ke všem městům s hradbami a věžemi. V srdci jsem si jen přál následovat Mistra do jeho království. V tu chvíli vystoupil Jidáš Iškariotský. Postavil se před Ježíše a řekl: „Pohleď, jak jsou království světa mocná. A přece Davidova a Šalomounova města zvítězí nad Římany. Pokud se staneš králem Židů, budeme ti stát po boku s mečem a štítem v ruce a cizince přemůžeme.“

Když to však Ježíš uslyšel, obrátil se k Jidášovi s tváří plnou hněvu. Hlasem strašným jako burácení hromu z nebe řekl: „Odstup ode mne Satane. Myslíš si snad, že jsem celá ta léta čekal jen na to, abych se na den chopil vlády nad mraveništěm? Můj trůn svým zrakem nespatříte. Cožpak má ten, jehož křídla obemykají zemi, hledat přístřeší v opuštěném a zapomenutém hnízdě? Má být živý uctíván a oslavován nositeli rubášů? Moje království není z tohoto světa. Mé sídlo není vystavěno na lebkách vašich praotců. Pokud hledáte něco jiného než království ducha, bylo by lépe, abyste mě tu nechali a sestoupili do jeskyně

mrtvých, kde korunované hlavy z dávných časů stále kralují ve svých hrobkách a kostem vašich předků stále udělují hodnosti. Troufáš si snad pokoušet mě bezcennou korunou, vašimi trny, když mé čelo prahne po Plejádách? Nebýt snu zapomenutého pokolení, nedopustil bych, aby nad mou trpělivostí vyšlo slunce, ani aby vám měsíc do cesty vrhl můj stín. Nebýt matčiny lásky, strhl bych ze sebe povijan a uprchl zpět do vesmíru. A nebýt smutku vás všech, nezůstal bych, abych se rmoutil. Kdo jsi a čím jsi, Jidášu Iškariotský? A proč mě pokoušíš? Skutečně jsi mě zvažil a změřil? Domníváš se, že se hodím k tomu, abych vedl legie trpaslíků a řídil vozy bezduchých proti nepříteli, který rozbil stany jen v tvé nenávisti a nikam netáhne leda v tvých obavách? Kolem mých nohou se plazí příliš mnoho červů, já za ně však bojovat nebudu. Jsem unaven tou fraškou, unaven soucitem s těmi plazivými živočichy, kteří mě pro to, že se odmítám nastěhovat mezi jejich strážné hradby a věže, považují za zbabělce. Je mi líto, že budu muset prokazovat slitování až do samého konce. Kéž bych tak mohl své kroky namířit do velkodušnějšího světa, obývaného velkodušnějšími lidmi. Jak bych to ale mohl udělat? Vaši kněží a váš císař chtějí mou krev. Dříve než odejdu, dosáhnou svého. Nemám v úmyslu bránit výkonu práva, ani být v čele pošetilosti. Nechť se hloupost množí, až se vyčerpá svým vlastním potomstvem. Nechť slepí zavedou slepé k jámě. Nechť mrtví pohřbívají mrtvé, až se zem

10 zalzne vlastními hořkými plody. Mé království není z tohoto světa. Nastane tam, kde se dva nebo tři z vás sejdete v lásce a úžasu nad krásou života, v radosti a ve vzpomínce na mě.“ Pak se znenadání obrátil na Jidáše a řekl mu: „Odstup ode mě, člověče. Tvá království do mého království nikdy patřit nebudou.“

Padl soumrak. Obrátil se k nám a řekl: „Sejděme již, noc přichází. Projdeme se ve světle, dokud tu je s námi.“ Pak začal sestupovat z kopců a my šli za ním. Jidáš nás sledoval zpovzdálí. Když jsme sestoupili do nížiny, byla noc. Tomáš, syn Diofanův, mu řekl: „Mistře, setmělo se a už není vidět na cestu. Je-li to tvá vůle, doved' nás ke světłům tamté vesnice. Možná nám tam dají maso a poskytnou přístřeší.“ Ježíš Tomášovi odpověděl: „Když jste strádali hladem, dovedl jsem vás na výšiny a do nížiny jsem vás přivedl ještě s větším hladem. Tuto noc však s vámi nemohu zůstat. Chci být sám.“ Pak vystoupil Šimon Petr a řekl: „Mistře, nenech nás jít tmou samotné. Dovol nám, ať s tebou můžeme zůstat na této pěšině. Když s námi zůstaneš, noc a její stíny se dlouho nezdrží a brzy nás zastihne ráno.“ Ježíš odpověděl: „Tuto noc mají lišky své nory a ptactvo nebeské svá hnízda, ale syn člověka nemá, kde by na zemi hlavu složil. Chci být teď sám. Pokud se se mnou budete chtít setkat, najdete mě opět u jezera, kde jsem vás našel.“

Pak jsme jej s těžkým srdcem opustili, nechtěli jsme totiž od něj odejít. Mnohokrát jsme se zastavili

a otočili se za ním. Viděli jsme, jak v osamělém ma- 11
jestátu směřuje na západ. Jediný mezi námi, kdo se
neohlédl, aby jej spatřil v jeho osamělosti, byl Jidáš
Iškariotský. Od toho dne byl Jidáš zasmušilý a odmě-
řený. A já jsem si pomyslel, že hluboko v jeho očích
čihá nebezpečí.

O JEŽÍŠOVĚ NAROZENÍ

Syn mé dcery Ježíš se narodil zde v Nazaretu v lednu. Tu noc, kdy se narodil, nás navštívili muži z východu. Byli to Peršané. Přišli do Esdrelonu s karavanami Midjánců, které směřovaly do Egypta. A protože nenašli místo v hostinci, vyhledali přístřeší v našem domě. Přivítala jsem je a řekla: „Mé dceři se dnes v noci narodil syn. Jistě mi odpustíte, když vás nebudu obsluhovat tak, jak se to na hostitelku patří.“ Poděkovali mi za poskytnuté přístřeší. Když se navečeřeli, řekli mi: „Rádi bychom viděli to novorozené dítě.“ Mariin syn byl krásný na pohled a ona byla také hezká.

Když Peršané Marii a dítě spatřili, vyňali ze svých brašen zlato, stříbro, myrhu a kadidlo, a položili to všechno dítěti k nohám. Pak padli k zemi a modlili se jazykem, jemuž jsme nerozuměli. Když jsem je vedla do ložnice, kterou jsem pro ně připravila, byli jako u vytržení nad tím, co spatřili.

Když nastalo ráno, rozloučili se před svou další cestou do Egypta. Při loučení mi však řekli: „Ač je dítě jen den staré, spatřili jsme v jeho očích světlo našeho boha a na jeho ústech jsme uviděli jeho úsměv. Žádáme vás, abyste ho chránili. On pak ochrání vás

všechny.“ Poté nasedli na velbloudy a už jsme je nikdy nespatriili.

Marie měla sice ze svého prvorozeného radost, mnohem více však byla naplněna údivem a úžasem. Chvíli se dívala na dítě, pak se odvrátila k oknu a hleděla do dálky na nebe, jako by měla vidění. Mezi srdcem jejím a mým byla celá údolí.

Chlapec prospíval tělesně i duševně, byl ale jiný než ostatní děti. Byl odtažitý a těžko zvladatelný. Nesměla jsem na něj vztáhnout ruku. Všichni lidé v Nazaretu jej však milovali a já jsem ve svém srdci věděla proč. Často nám bral jídlo a dával je kolemjdoucím. A pamlsky ode mě rozdal jiným dětem dříve, než je sám ochutnal. Lezl na stromy v mém sadu, aby natrhal ovoce. Nikdy je však sám nejedl. Závodil s ostatními hochy a někdy, když byl rychlejší než oni, záměrně zpomalil, aby proběhli cílem dříve než on.

Někdy, když jsem jej ukládala ke spánku, říkal: „Řekni matce a ostatním, že to jen moje tělo bude spát. Moje mysl bude s nimi, dokud se nesetkají s ránem.“ Jako chlapec vyřkl ještě mnoho dalších podivuhodných slov, ale jsem už stará a nepamatuji si je. Nyní mi říkají, že už jej nikdy neuvidím. Jak tomu mám však uvěřit? Stále slyším jeho smích a dupot jeho nohou, když pobíhal po domě. A vždy když políbím dceru na tvář, jako by se mi do srdce vrátila jeho vůně a jako bych ve svých pažích svírala jeho tělo.

14 Není to však zvláštní, že má dcera se mnou o svém prvorozeném nemluví? Někdy se zdá, jako bych po něm toužila více já než ona. Tváří v tvář dni stojí pevně, jako by byla ulita z bronzu, kdežto mé srdce taje a stéká v proudech. Možná ví něco, co já ne. Kéž by mi to řekla.

O JEŽÍŠOVĚ ŘEČI

Co mám povědět o jeho promluvách? Na Ježíšovi jako by bylo něco, co jeho slovům propůjčovalo sílu a podmaňovalo si ty, kdo mu naslouchali. Byl pohledný a měl rozjasněnou tvář.

Muži a ženy byli mnohem více zaujati formou jeho projevu než jeho obsahem. Někdy promlouval silou ducha a ten duch měl nad těmi, kdo jej slyšeli, moc. Za svého mládí jsem slyšel promlouvat římské, aténské i alexandrijské řečníky. Mladý Nazaretský se ovšem žádnému z nich nepodobal. Zatímco oni umně skládali slova, tak aby lahodila sluchu, když jste uslyšeli jeho, duše vás opustila a vydala se do neznámých krajů. Vypravoval příběhy a uváděl podobenství. Takové příběhy a podobenství jako ty jeho v Sýrii nikdo předtím neslyšel. Jako by je splétal z ročních dob, stejně jako čas splétá roky a pokolení.

Příběhy začínal takto: „Oráč vyšel na pole, aby rozséval sémě.“ Či: „Byl jeden bohatý muž, který měl mnoho vinic.“ Nebo: „Pastýř počítal večer své ovce a zjistil, že jedna chybí.“ Taková slova jeho posluchače navracela k jejich přirozenému já a do dávno věku jejich dní. Hluboko v srdci jsme všichni oráči a všichni milujeme vinice. A na pastvinách naší paměti kráčí pastýř, stádo a ztracená ovce. A je tam také radlice, vinný lis a mlat.

16 Znal původ našeho staršího já a nepřetržité vlákno, ze kterého jsme utkáni. Řeční a římské řečníci ke svým posluchačům promlouvali o životě, tak jak se jeví myslí. Nazaretský promlouval o touze, která sídlí v srdci. Oni život viděli jen o trochu jasněji než já nebo ty. On viděl život ve světle Božím. Často mě napadá, že k davu promlouval, jako by hora mluvila k nížině. A v jeho řeči byla síla, kterou aténští a římské řečníci nevládli.

O PRVNÍM SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM

Poprvé jsem jej spatřila v měsíci červnu. Právě se procházel v pšeničném poli, když jsem šla kolem se svými služkami. Byl sám. Rytmus jeho kroků byl jiný než kroky ostatních mužů a pohyby jeho těla se nepodobaly ničemu, co jsem do té doby viděla. Takovým způsobem muži po zemi nechodí. Přitom dokonce ani dnes nevím, zda kráčel rychle, nebo pomalu. Mé služebné si na něj ukazovaly prstem a plaše něco jedna druhé šeptaly. Já jsem na chvíli zpomalila krok a zvedla jsem ruku na pozdrav. Neobrátil však ke mně tvář a nepodíval se na mě. A já jsem jej nenáviděla. Cítila jsem se zahnaná do kouta. Byla mi zima, jako bych uvízla v závěji, a třásla jsem se.

Tu noc jsem ho spatřila ve snách. Řekli mi pak, že jsem křičela ze spaní a zmítala sebou.

Znovu jsem ho spatřila oknem v měsíci srpnu. Seděl ve stínu cypřiše na druhé straně zahrady. Nehýbal se, jako by byl vytesán z kamene, podoben sochám v Antiochii a dalších městech na severu. A můj otrok, Egypťan, za mnou přišel a řekl: „Ten muž je tu zase. Sedí na druhém konci zahrady.“

Upírala jsem na něj zrak a duše se ve mně rozechvěla, neboť byl krásný. Jeho tělo bylo jedinečné a každá část jako by milovala všechny ostatní části.

18 Oblékla jsem se do šatů z Damašku, vyšla jsem z domu a kráčela k němu. Přitahovala mě k němu má osamělost nebo jeho vůně? Byl to hlad v mých očích, které toužily po půvabu, nebo to jeho krása vyhledala světlo mých očí? Ani dnes to nevím. Šla jsem k němu ve svých navoněných šatech a zlatých sandálech, které mi dal římský kapitán, ano právě v těch sandálech. Když jsem k němu přišla, řekla jsem mu: „Dobré ráno přeji.“

A on odpověděl: „Dobré ráno i tobě, Miriam.“ Podíval se na mě a jeho oči noci mě spatřily tak, jako mě nespatřil žádný člověk. Náhle jsem byla jako nahá a styděla jsem se. Vždyť však řekl jen: „Dobré ráno i tobě.“

Pak jsem se ho zeptala: „Vejdeš do mého domu?“ Odpověděl: „Cožpak už nejsem v tvém domě?“ Tehdy jsem nevěděla, co tím myslí, nyní to však vím. Řekla jsem: „Nepojíš se mnou chleba a vína?“ On odvětil: „Ano, Miriam, ale ne teď.“

Ne teď, ne teď, řekl. A v oněch dvou slovech byl hlas moře, větru a stromoví. Když je vyslovil, promluvil život ke smrti. Neboť já jsem, můj příteli, byla mrtvá. Byla jsem žena, která se rozešla se svou duší. Žila jsem odděleně od tohoto já, které nyní vidíš. Patřila jsem všem mužům a zároveň žádnému. Nazývali mě nevěstkou a ženou posedlou sedmi ďábly. Proklínali mě, a záviděli mi. Když však na mě pohlédly jeho oči úsvitu, všechny hvězdy mé noci vybledly, a ze mě se stala Miriam, jen Miriam, žena, která se ztratila z očí známého světa a nyní se ocitla na nových místech.

Znovu jsem mu řekla: „Vejdi do mého domu a po-
děl se se mnou o chléb a víno.“ Zeptal se mě: „Proč
chceš, abych byl tvým hostem?“ Řekla jsem: „Prosím
tě, abys vešel do mého domu.“ Volalo na něj vše, co
ve mně bylo zemí a nebem. Pohlédl na mě svýma jas-
nýma očima a řekl: „Máš mnoho milenců, a přesto
tě miluji jen já. Jiní muži ve tvé blízkosti milují sami
sebe. Já tě však miluji pro tebe samotnou. Jiní muži
v tobě vidí krásu, která vybledne dřív než jejich roky.
Já však v tobě vidím krásu, která nevybledne. A až
přijde podzim tvých dní, ta krása se nebude bát po-
hlédnout na sebe do zrcadla a nebude zraněna. „Jen
já v tobě miluji to neviditelné.“

Pak tiše řekl: „Teď jdi. Jestli je tento cypřiš tvůj
a ty si nepřejješ, abych seděl v jeho stínu, vydám se
na cestu.“

Zapříisahala jsem jej: „Mistře, vejdi do mého do-
mu. Zapálím na tvou počest kadidlo a pro tvé nohy
uchystám stříbrné umyvadlo. Jsi cizinec, ale přesto
nejsi cizí. Snažně tě prosím, vejdi do mého domu.“
Vstal, podíval se na mě stejně, jako roční období
shlížejí na pole, a usmál se. Řekl znovu: „Všichni
muži tě milují kvůli sobě samým. Já tě miluji pro
tebe samotnou.“ A pak odešel. Žádný jiný muž ne-
kráčel tak jako on. Zavanul mou zahradou východní
vánek nebo to byla bouře, která otřeše vším do zá-
kladů? Netušila jsem, ale onoho dne zabil soumrak
v jeho očích ve mně draka, a já jsem se stala ženou,
stala jsem se Miriam, Miriam z Magdaly.